

Erken Çocukluk Döneminde Riskli Oyun ile İlgili Türkiye’de Yapılan Bilimsel Çalışmaların İncelenmesi¹

An Examination of Scientific Studies on Risky Play in Early Childhood Conducted in Türkiye

Emine Betül KARABIYIK , Arş. Gör., Hasan Kalyoncu Üniversitesi, ebetul.karabiyik@hku.edu.tr

SERAP DEMİRİZ , Dr. Öğr. Üyesi, Gazi Üniversitesi, demiriz@gazi.edu.tr

Geliş tarihi - Received: 2 Aralık 2025
Kabul tarihi - Accepted: 4 Temmuz 2026
Yayın tarihi - Published: 28 Ağustos 2026

¹ Bu çalışmanın bir bölümü, 11-12 Ekim 2025 tarihleri arasında, 7. Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Karabiyik, E. B. ve Demiriz, S. (2026). Erken çocukluk döneminde riskli oyun ile ilgili Türkiye’de yapılan bilimsel çalışmaların incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 17(2), 1607-1630.

DOI. 10.51460/baebd.1834336

Öz. Bu çalışma, erken çocukluk döneminde riskli oyuna ilişkin Türkiye’de yapılmış akademik çalışmaları incelemeyi amaçlamakta; başlangıç yılı sınırlaması olmaksızın Eylül 2025’e kadar yayımlanan araştırmaları yayın türü, yılı, örnekleme, deseni, araştırma amacı ve veri toplama araçları bakımından incelemektedir. Veriler, YÖK Ulusal Tez Merkezi’ndeki yüksek lisans ve doktora tezleri ile Dergipark ve TR Dizin kapsamındaki dergilerde yayımlanan makalelerden derlenmiştir. Tarama, başlık–özet–anahtar sözcük alanlarında “riskli oyun”, “okul öncesi”, “erken çocukluk”, “açık hava/dış mekân oyunları”, “serbest oyun”, “serbest parçalar/esnek parçalar” ve riskli oyunun alt boyutlarından biri olan “itiş-kakış oyunları” terimleriyle yürütülmüştür. Tarama sonucunda 146 makale, 102 yüksek lisans tezi ve 25 doktora tezi olmak üzere toplam 273 kayda ulaşılmıştır. Yinelenen 26 kayıt çıkarıldıktan sonra 247 kayıt ön taramaya alınmış; başlık, özet ve anahtar sözcük düzeyindeki ön değerlendirme sonucunda 49 kayıt kapsam dışında bırakılmıştır. Kalan 198 kayıt, dahil edilme ölçütleri doğrultusunda ayrıntılı olarak değerlendirilmiştir. Bu ölçütler; erken çocukluk bağlamında riskli oyunu doğrudan ele alma, tam metne erişilebilirlik, Türkiye örnekleme dayanma ve yayın türüne uygunluk şeklinde belirlenmiştir. Uygunluk değerlendirmesi sonucunda 159 kayıt dışlanmış; nihai olarak 18 makale, 19 yüksek lisans tezi ve 2 doktora tezi olmak üzere toplam 39 çalışma analize dahil edilmiştir. Bulgular, 2023–2024 yıllarında yayın sayısının arttığını; yüksek lisans tezi türündeki çalışmaların öne çıktığını, örnekleme ebeveyn odaklı çalışmaların ağırlık kazandığını, yöntemsel olarak ise nicel desenlerin baskın, nitel ve karma desenlerin sınırlı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Riskli oyun, Erken çocukluk, Okul öncesi.

Abstract. This study examines academic research on risky play in early childhood conducted in Türkiye. With no lower date limit, it covers studies published up to September 2025 and analyzes them in terms of publication type, year, sample characteristics, research design, study aims, and data-collection instruments. The data were drawn from master’s and doctoral theses registered in the YÖK National Thesis Center and from journal articles published in DergiPark and TR Dizin-indexed journals. Searches were conducted in title, abstract, and keyword fields using the Turkish terms “riskli oyun” (risky play), “okul öncesi” (preschool), “erken çocukluk” (early childhood), “açık hava/dış mekân oyunları” (outdoor play), “serbest oyun” (free play), “serbest parçalar/esnek parçalar” (loose/flexible parts), and “itiş-kakış oyunları” (rough-and-tumble play), one of the subdimensions of risky play. The initial search identified 273 records, including 146 journal articles, 102 master’s theses, and 25 doctoral dissertations. After 26 duplicate records were removed, 247 records were screened at the title, abstract, and keyword level; 49 records were excluded at this stage. The remaining 198 records were then assessed in detail against the inclusion criteria, which required direct relevance to risky play in early childhood, full-text accessibility, a Türkiye-based sample, and eligibility in terms of publication type. Following the eligibility assessment, 159 records were excluded, and 39 studies were ultimately included in the analysis: 18 journal articles, 19 master’s theses, and 2 doctoral dissertations. The findings show that publications increased particularly in 2023 and 2024; master’s theses were the most prominent publication type; parent-focused samples were common; and quantitative designs predominated, whereas qualitative and mixed-methods studies remained comparatively limited.

Keywords: Risky play, Early childhood, Preschool.

Extended Abstract

Introduction. Risky play in early childhood refers to children's self-initiated play that involves uncertainty, challenge, and the possibility of physical injury, and is often associated with feelings of excitement or exhilaration (Sandseter, 2009). This form of play is commonly considered within the broader category of free play (Brussoni et al., 2012). In this context, hazard refers to sources of harm that exceed acceptable limits and are difficult for children to perceive or manage, whereas risk refers to probabilistic situations that children knowingly undertake and may learn to regulate through emerging management strategies. The aim is not to eliminate all risk, but to minimize hazards while supporting children's balanced access to reasonable and manageable risks that can enrich learning (Bundy et al., 2009; Brussoni et al., 2015; Little and Eager, 2010). According to Sandseter's classification (2007a, 2007b), risky play comprises six types: play with great heights, play with high speed, play with dangerous tools, play near dangerous elements, rough-and-tumble play, and play where children can disappear or get lost, that is, move out of adult sight. International literature indicates that such experiences may contribute to children's confidence, self-efficacy, autonomy, problem-solving, decision-making, and ability to encounter fear in relatively safe conditions (Eager and Little, 2011; Sandseter, 2007; Sandseter and Kennair, 2011; Stephenson, 2003). However, increasing safety concerns and overprotective adult attitudes may restrict children's participation in risky play and reduce their opportunities to recognize and manage risk (Cevher-Kalburan and İvrendi, 2016; Güler and Demir, 2016; Lavrysen et al., 2017; Little and Wyver, 2008; Ünüvar and Kanyılmaz, 2017). Although international research on risky play has expanded over time (Ball et al., 2008; Brussoni et al., 2012, 2015; Gill, 2007; Tremblay et al., 2015), the field in Türkiye is relatively recent but growing. This situation highlights the need for a synthesis that maps current patterns and identifies gaps to guide future research.

Method. The study was designed as a qualitative document analysis to map research on risky play in early childhood in Türkiye by publication year, publication type, research design, sample characteristics, study aims, and data-collection instruments (Bogdan and Biklen, 1998; Bowen, 2009). Documents were regarded as materials that exist independently of the researcher and provide information about social phenomena (Corbetta, 2003). The identification and review process followed the main procedures of document inquiry, including locating, reading, recording, and evaluating relevant sources (Bowen, 2009; Yıldırım and Şimşek, 2018). The search was conducted on 17 September 2025 in DergiPark, TR Dizin, and the YÖK National Thesis Center using Turkish keywords such as "riskli oyun," "okul öncesi," "erken çocukluk," "açık hava oyunları," "dış mekân oyunları," "serbest oyun," "serbest parçalar/esnek parçalar," and "itiş-kakış oyunları." Inclusion criteria were direct relevance to risky play in early childhood, full-text accessibility, a Türkiye-based sample, and publication-type eligibility. The initial search yielded 273 records. After 26 duplicates were removed, 247 records were screened at the title, abstract, and keyword level. Following the exclusion of 49 records, 198 records were assessed in detail against the inclusion criteria. Of these, 159 were excluded, resulting in the final inclusion of 39 studies in the analysis: 18 journal articles, 19 master's theses, and 2 doctoral dissertations. Document trustworthiness was assessed using Scott's criteria of authenticity, credibility, representativeness, and meaning (Scott, 1990).

Results. The findings show that research on risky play in Türkiye has increased particularly in recent years. Although the first study included in the review was published in 2014, the number of studies

increased noticeably after 2022. The period between 2022 and 2025 accounted for 69.2% of all included publications, and 2024 was the most productive year. The relatively lower number of studies in 2025 should be interpreted in light of the fact that the search was conducted before the end of the year. In terms of publication type, master's theses represented the largest group, followed by journal articles and doctoral dissertations. Methodologically, quantitative designs predominated, especially among master's theses, whereas qualitative and mixed-methods studies remained more limited. In terms of sample characteristics, parent-, parent-child-, and teacher-focused studies constituted the majority of the literature. By contrast, studies centered on physical environments, direct observation of children in outdoor settings, or children's own risk perceptions were relatively scarce. Only one study directly examined children's perceptions of risk. The reviewed studies also indicated associations between risky play and several developmental or contextual variables, including school readiness, social skills, self-regulation, problem solving, problem behaviors, temperament, parenting attitudes, outdoor play frequency, school type, class size, and adult warnings regarding outdoor risks.

Discussion and Conclusion. The findings suggest that risky play has become an increasingly visible topic in Türkiye, particularly since 2022. However, the current body of research remains concentrated around adult perspectives, especially parental and teacher reports. This pattern limits the extent to which the literature directly reflects children's own experiences, decision-making processes, risk perceptions, and risk management strategies in natural play environments. The dominance of quantitative and scale-based studies provides useful information about general tendencies and relationships among variables, but it also leaves limited room for examining the contextual and process-oriented dimensions of risky play. Therefore, future research should give greater attention to child-centered data sources, direct observation in natural outdoor environments, and multi-informant designs that include children, parents, and teachers. In addition, mixed-methods, longitudinal, and quasi-experimental designs may contribute to a more nuanced understanding of how risky play relates to developmental outcomes over time. From a practical perspective, parent and teacher education programs may focus on risk-benefit assessment, supervision strategies, and the creation of safe but challenging play opportunities. Overall, the findings indicate that the literature in Türkiye is growing, yet further research is needed to strengthen child-centered and methodologically diverse approaches to risky play in early childhood.

Giriş

Modern çocuk yetiştirme yaklaşımlarının merkezinde, çocukları her türlü zarardan korumaya yönelik giderek artan çabaların, onların gelişimleri için hayati önem taşıyan deneyimlere erişimlerini farkında olmadan sınırlayabilmesi şeklinde ortaya çıkan belirgin bir paradoks bulunmaktadır. Bu paradoks, günümüzde özellikle erken çocukluk döneminde çocuklara sunulan oyun fırsatlarının niteliğini ve sınırlarını da önemli ölçüde şekillendirmektedir. Alanyazında, çocukların belirsizlik, meydan okuma ve yoğun fiziksel uyarım içeren, sonucu öngörülemeyen ve heyecan verici oyunlara, bireysel farklılıklar bulunsu da genel olarak doğal bir yönelim gösterdikleri vurgulanmaktadır (Sandseter, 2009; Sandseter ve Kennair, 2011; Dodd ve Lester, 2021; Kvalnes ve Sandseter, 2023). Bu çerçevede öne çıkan “riskli oyun” kavramı, belirsizlik ve olası fiziksel yaralanma içeren, çocukta heyecan ve coşku uyandıran oyun deneyimleri olarak tanımlanmakta (Sandseter, 2007) ve çoğunlukla serbest, çocuk tarafından başlatılan oyun biçimleri içinde ele alınmaktadır (Brussoni vd., 2012). Riskli oyun çerçevesinde tehlike, çocuğun farkına varmasının ve yönetmesinin güç olduğu, kabul edilebilir sınırların ötesinde kalan potansiyel zarar kaynaklarını; risk ise çocuğun farkında olarak üstlendiği ve çeşitli stratejilerle yönetmeyi öğrenebildiği olasılıksal durumları ifade eder (Ball vd., 2008). Bu doğrultuda riskin olası gelişimsel yararlarını tanımak, güvenlikten ödün vermek değildir; uygun önlemlerle tehlikeler azaltılırken öğrenmeye katkı sağlayan makul ve yönetilebilir risklere erişim dengeli biçimde desteklenmelidir (Bundy vd., 2009; Brussoni vd., 2015; Little ve Eager, 2010).

Sandseter’in (2007a, 2007b) çalışmalarında ortaya koyduğu ve Cevher- Kalburan (2014) tarafından Türkçeye uyarlanan sınıflamaya göre riskli oyunlar altı temel kategoriye ayrılmaktadır:

- Büyük yükseklikler: Ağaç, kayalık veya tırmanma merdiveni gibi yüksek noktalara tırmanma; sabit ya da esnek yüzeylerden atlama; yüksek objeler üzerinde denge kurma; yüksekten sarkma
- Yüksek hız: Yüksek hızda sallanma; kaydırdan ya da kızakla kayma; kontrolü güçleşebilen hızda koşma; bisiklet sürme; paten ve kayakla hareket etme.
- Tehlikeli aletler/materyaller: Kesici aletler (bıçak, balta, çekiç vb.) ile bağlayıcı materyallerin (halat, ip) kullanımı.
- Tehlikeli unsurların yakınında oyun: Büyük kayalıklar; derin ya da buzlu su kütleleri; göl/akarsu kenarı; ateşe yakın oyun.
- İtiş-kakış oyunları: Güreşme/boğuşma; çubuklarla-kılıçla oynanan mücadele oyunları.
- Kaybolma/gözden uzaklaşma: Yetişkin denetiminden uzak tek başına keşfe gitme, tanımadığı ortamlarda yalnız oynama.

Erken çocukluk döneminde riskli oyun, çocukların fiziksel sınırlarını keşfetmelerine imkân tanırken özgüven, öz-yeterlik ve özerklik gibi psikososyal kazanımları; problem çözme ve karar verme gibi bilişsel süreçleri destekleyen güçlü bir gelişimsel bağlam sunar (Eager ve Little, 2011; Sandseter, 2007; Stephenson, 2003). Ayrıca, korku uyandıran uyarılarla güvenli ortamda yüzleşmeyi mümkün kılarak “anti-fobik” bir işleve sahip olabileceği; bu yönüyle kaygı belirtilerine karşı koruyucu etkiler doğurabileceği ileri sürülmüştür (Sandseter ve Kennair, 2011). Bu doğrultuda okul öncesi dönemde çocuğa riskli oyun fırsatları sunulmasının gelişimi bütünsel olarak destekleyebileceğini söylemek mümkündür. Bununla birlikte, artan güvenlik endişeleri ve aşırı korumacı yetişkin tutumları, çocukların riskli oyuna katılımını kısıtlayabilmekte; bu durum, gelişimsel kazanımların çeşitliliğini daraltırken Karabıyık, E. B. ve Demiriz, S. (2026). Erken çocukluk döneminde riskli oyun ile ilgili Türkiye’de yapılan bilimsel çalışmaların incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 17(2), 1607-1630.
DOI. 10.51460/baebd.1834336

çocukların riski tanıma ve yönetme deneyimlerini de azaltabilmektedir (Brussoni vd., 2012; Cevher-Kalburan ve İvrendi, 2016; Güler ve Demir, 2016; Lavrysen vd., 2017; Little ve Wyver, 2008; Ünüvar ve Kanyılmaz, 2017). Bu kaygıyla bağlantılı olarak uluslararası alan yazında riskli oyunla ilişkin çalışmaların uzun süredir artış eğiliminde olduğu görülmektedir (Ball vd., 2008; Bauer vd., 2025; Brussoni vd., 2012; Brussoni vd., 2015; Gill, 2007; Lavrysen vd., 2017; Little ve Wyver, 2008; McCrorie vd., 2025; Sandseter, 2009; Sandseter ve Kennair, 2011; Stephenson, 2003; Tremblay vd., 2015).

Türkiye bağlamında ise riskli oyun nispeten yeni bir araştırma alanı olmakla birlikte, son yıllarda bu alana yönelik belirgin bir ilgi artışı gözlenmektedir. Ancak mevcut çalışmaların hangi yayın türlerinde yoğunlaştığı, hangi araştırma desenleriyle yürütüldüğü, hangi örneklem gruplarına odaklandığı ve hangi veri toplama araçlarını kullandığı bütüncül biçimde ortaya konulmuş değildir. Bu nedenle Türkiye’de erken çocukluk döneminde riskli oyun alanyazınının mevcut durumunu, gelişim eğilimlerini ve araştırma boşluklarını ve fırsatları görünür kılan bir incelemeye gereksinim duyulmaktadır. Böyle bir çalışma, ulusal alanyazındaki birikimi düzenlemenin yanı sıra çocuk merkezli araştırma gereksinimi, yöntem çeşitliliği ve kültürel bağlama özgü eğilimler konusunda gelecek çalışmalara yol gösterebilir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, Türkiye’de erken çocukluk döneminde riskli oyun alanında yapılmış bilimsel çalışmaları bütüncül biçimde inceleyerek alanın güncel durumunu anlamak ve literatürdeki eğilimlerin yönünü ve yoğunluğunu ortaya koymaktır.

Yöntem

Araştırma deseni

Bu çalışma, Türkiye’de erken çocukluk döneminde riskli oyunla ilgili çalışmaların yayım yılları, türleri, desenleri, örneklemeleri amaç ve veri toplama araçları bakımından betimlenmesi amacıyla nitel desende doküman analizi ile yürütülmüştür. Nitel araştırma, farklı stratejileri bir araya getiren bir “şemsiye terim” olarak ele alınır (Bogdan ve Biklen, 1998) ve pek çok disiplin ile kavramı içermesi nedeniyle tek ve kesin bir tanıma indirgenmesi güçtür (Sak vd., 2021). Doküman, araştırmacıdan bağımsız biçimde var olan ve sosyal olgular hakkında bilgi sunan her türlü materyal olarak tanımlanır (Corbetta, 2003). Doküman analizi ise belirli bir amaca dönük olarak kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme süreçlerini kapsar ve hem diğer yöntemlere tamamlayıcı bir rol üstlenebilir hem de bağımsız bir yöntem olarak uygulanabilir (Bowen, 2009). İnceleme Dergipark, TR Dizin ve YÖK Ulusal Tez Merkezi kaynaklı çalışmalar üzerinde gerçekleştirilmiş; elde edilen çalışmalara ilişkin dağılımların görünür kılınması amacıyla betimsel analiz benimsenmiş ve bulgular frekans ve yüzde değerleriyle raporlanmıştır.

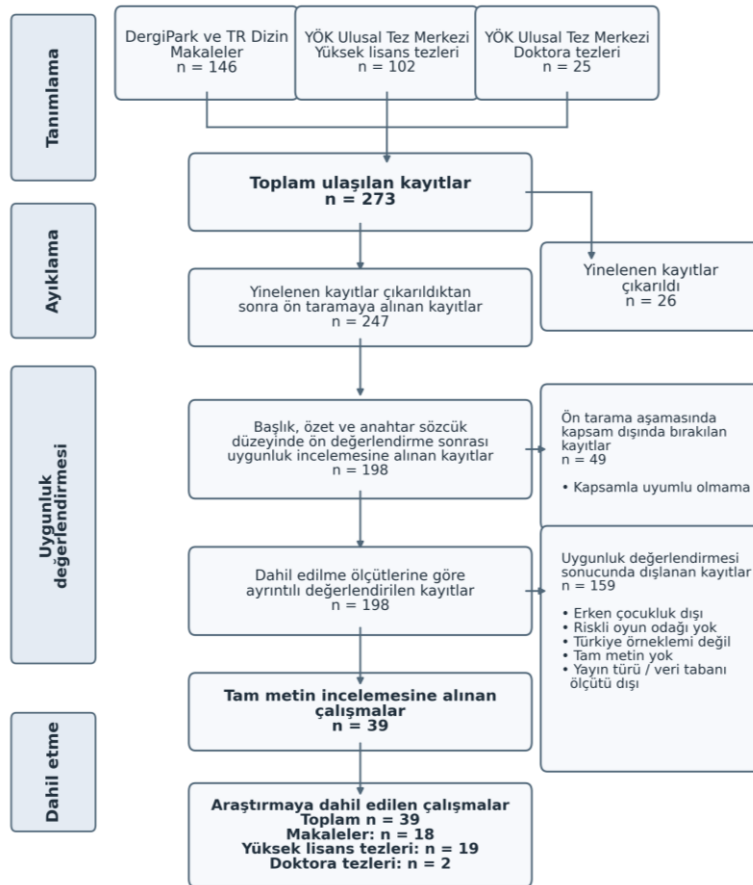
Evren ve örneklem

Araştırmanın evrenini, Türkiye bağlamında erken çocukluk döneminde (0–8 yaş) riskli oyunu ele alan Dergipark ve TR Dizin kapsamındaki dergilerde yayımlanan makaleler ile YÖK Ulusal Tez Merkezinde yer alan yüksek lisans ve doktora tezleri oluşturmaktadır. Örneklem, amaçlı örnekleme ile belirlenmiştir. Dahil edilme ölçütleri: (i) erken çocukluk bağlamında riskli oyunu doğrudan ele alma, (ii) tam metne erişilebilir olma, (iii) Türkiye örnekleme, (iv) makaleler için Dergipark, TR Dizin kapsamındaki dergilerde yayımlanma; tezler için YÖK Ulusal Tez Merkezi kaydı ve erişimi olmasıdır.

Karabıyık, E. B. ve Demiriz, S. (2026). Erken çocukluk döneminde riskli oyun ile ilgili Türkiye’de yapılan bilimsel çalışmaların incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 17(2)*, 1607-1630.
DOI. 10.51460/baebd.1834336

Tarama 17.09.2025 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle 2025 yılı, yılın tamamını temsil eden bir dönem olarak değil, tarama tarihine kadar erişilebilir olan çalışmalarla sınırlı bir dönem olarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın kapsamı Türkiye örneklemli çalışmalarla ve ulusal veri tabanlarıyla sınırlandırıldığı için anahtar sözcük taraması Türkçe terimler üzerinden yürütülmüştür. Bu kapsamda “riskli oyun”, “okul öncesi”, “erken çocukluk”, “açık hava oyunları”, “dış mekân oyunları”, “serbest oyun”, “serbest parçalar/esnek parçalar” ve riskli oyunların alt boyutlarından biri olan “itiş-kakış oyunları” anahtar sözcükleri kullanılmıştır. Tarama sonucunda 146 makale, 102 yüksek lisans tezi ve 25 doktora tezi olmak üzere toplam 273 kayda ulaşılmıştır. Yinelenen 26 kayıt çıkarıldıktan sonra kalan 247 kayıt başlık, özet ve anahtar sözcük düzeyinde ön taramaya alınmıştır. Bu aşamada araştırmanın kapsamıyla ilişkili olmadığı belirlenen 49 kayıt dışlanmış ve 198 kayıt dahil edilme ölçütleri doğrultusunda ayrıntılı uygunluk değerlendirmesine alınmıştır. Uygunluk değerlendirmesi sonucunda erken çocukluk bağlamında riskli oyunu doğrudan ele almayan, tam metnine erişilemeyen, Türkiye örneklemine dayanmayan veya belirlenen yayın türü ölçütlerini karşılamayan 159 kayıt kapsam dışında bırakılmıştır. Nihai olarak 18 makale, 19 yüksek lisans tezi ve 2 doktora tezi olmak üzere toplam 39 çalışma analize alınmıştır. Araştırmanın örneklemi bu 39 çalışma oluşturmaktadır.

Şekil 1. Çalışmaların belirlenme ve dahil edilme sürecine ilişkin akış diyagramı

Tarama ile dahil etme ve dışlama kararları birinci araştırmacı tarafından yürütülmüş, ikinci araştırmacı tarafından bağımsız olarak kontrol edilmiştir. Tam metin incelemesine alınan 39 çalışma; yayın yılı, yayın türü, araştırma deseni, örneklem/çalışma grubu, araştırma amacı ve veri toplama araçları olmak üzere altı kategori doğrultusunda kodlanmıştır. Kodlama süreci birinci araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiş, ikinci araştırmacı tarafından bağımsız olarak kontrol edilmiştir. Kodlayıcılar arası görüş birliği, Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği "Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) × 100" formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Yapılan hesaplama sonucunda kodlayıcılar arası görüş birliği oranı %95 olarak bulunmuştur. Görüş ayrılığı bulunan dahil etme ve dışlama kararları ve kodlama kategorileri iki araştırmacı tarafından yeniden değerlendirilmiş, nihai kararlar uzlaşma yoluyla oluşturulmuştur. Kodlama kategorilerinin önceden tanımlanmış olması ve çalışmaların büyük ölçüde açık bibliyografik ve yöntemsel bilgilere dayanması, yüksek düzeyde görüş birliği sağlanmasında etkili olmuştur.

Verilerin toplanması ve analizi

Seçim süreci, nitel doküman inceleme literatüründe önerilen akışa paralel biçimde yürütülmüş; önce başlık–özet–anahtar sözcük düzeyinde ön uygunluk taraması, ardından tam metin incelemesi yapılmıştır (Bowen, 2009; Yıldırım ve Şimşek, 2018). Ayrıca Belge seçiminde Scott'un (1990) doküman geçerlik–güvenirlik ölçütleri esas alınmıştır: bunlar "özgünlük, güvenilirlik, temsiliyet, anlam" olarak sıralanır. Bu çalışmada veriler yüksek lisans ve doktora tezleri için YÖK Ulusal Tez Merkezinden, makaleler için ise Dergipark ve TR Dizin kapsamındaki dergilerden elde edilmiştir. Bu nedenle incelemeye alınan dokümanların, belirtilen dahil etme ölçütlerini karşıladığı kabul edilmiştir.

Uygun bulunan çalışmalar için araştırmacı tarafından hazırlanan doküman inceleme formu kullanılarak yıl, yayın türü (makale/tez), yöntem deseni, örneklem/çalışma grubu, amaç ve veri toplama araçları standart olarak kaydedilmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda betimsel analiz benimsenmiş, çalışmaların; yıl, tür, desen, örneklem, amaç ve ölçme araçlarına ilişkin dağılımları frekans ve yüzde değerleriyle raporlanmıştır.

Sınırlılık

Bu araştırmanın belirli sınırlılıkları bulunmaktadır. Öncelikle veri kaynakları Dergipark, TR Dizin ve YÖK Ulusal Tez Merkezi ile sınırlı olduğundan, Türkiye'de yürütülmüş olmakla birlikte bu kaynaklarda yer almayan uluslararası dergilerde yayımlanan ve YÖK Ulusal Tez Merkezinde yer almayan çalışmalar kapsama alınmamıştır. Kapsamın erken çocukluk (0–8 yaş) ile sınırlandırılmasından dolayı, bu yaş aralığı dışındaki ilgili araştırmalar değerlendirme dışında bırakılmıştır. Bulguların erişilebilir tam metinlere dayanması, arşivleme ve erişim koşullarındaki farklılıklardan kaynaklanabilecek temsiliyet sınırlılıkları ile olası seçim yanlılığı riskini beraberinde taşımaktadır (Scott, 1990). Ayrıca, yıl, tür, desen, örneklem, amaç ve veri toplama araçları temelinde kullanılan sınıflandırma şeması araştırmanın amaçları doğrultusunda belirlenmiş olup, farklı sınıflandırmalar alternatif betimsel dağılımlar üretebilir. Son olarak, tarama 17.09.2025 tarihi itibarıyla günceldir; bu tarihten sonra yayımlanan çalışmalar kapsam dışında kalmıştır.

Bulgular

Bu bölümde çalışmalar; yayın yılına, türüne, desenine, örneklem grubuna amaç ve veri toplama araçlarına göre incelenmiştir.

Sayfa | 1615

Tablo 1’de araştırma kapsamında incelenen çalışmaların türleri ve yayın yıllarına göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 1.

Araştırma kapsamındaki çalışmaların türlerine ve yıllara göre sıralanmış dağılımı

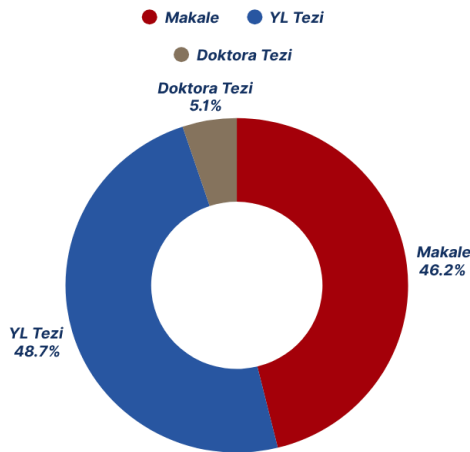
Yıl	Makaleler	Yüksek lisans tezleri	Doktora tezleri	f
2014	Cevher-Kalburan, 2014			1
2016	Güler ve Demir, 2016	Kanyılmaz, 2016		2
2017	Ünüvar ve Kanyılmaz, 2017			1
2018	Banko vd., 2018			1
2019		Moralı, 2019		1
2020	Karaca ve Aral, 2020; Karaca ve Uzun, 2020; Keleş ve Yurt, 2020; Sicim-Sevim ve Bapoğlu-Dümenci, 2020			4
2021	Dereobalı ve Çandır, 2021	Elmallı, 2021		2
2022	Tandoğan, 2022; Yılmaz-Uysal ve Çiğ, 2022	Çevirme, 2022; Dilek- Çin, 2022; Yirik, 2022; Turgut-Kurt, 2022		6
2023	Bora ve Kılıç, 2023; Cevher-Kalburan vd., 2023; Karaca vd., 2023	Çelik, 2023; Şimşek, 2023	Deniz, 2023; Karakuzu, 2023	7
2024	Gözün-Kahraman vd., 2024; Yılmaz-Uysal ve Bozkur, 2024; Ünüer vd., 2024	Aslan-Akçer, 2024; Demiroğlu, 2024; Kılıç, 2024; Sak, 2024; Uysal, 2024; Yüksel, 2024		9
2025	Karaca vd., 2025	Altun-Ataç, 2025; Arslan, 2025; Açar-Canbaz, 2025; Karaca, 2025		5
Toplam				39

Tablo 1’e göre araştırma kapsamındaki çalışmaların türlerine ve yıllara göre sıralanmış dağılımının 2014’te başladığı ve 2022 sonrasında belirgin biçimde arttığı görülmektedir. Yıllık yüzdeler (toplam $n = 39$) 2014 (%2,6), 2016 (%5,1), 2017 (%2,6), 2018 (%2,6), 2019 (%2,6), 2020 (%10,3), 2021 (%5,1), 2022 (%15,4), 2023 (%17,9), 2024 (%23,1) ve 2025 (%12,8) olmuştur. 2024, 3 makale ve 6 yüksek lisans tezi ile tepe yıldır ($f = 9$). Tür dağılımı incelendiğinde 18 makale, 19 yüksek lisans tezi ve 2 doktora tezi çalışması ile makale ve yüksek lisans tezleri yakın sayıda görülmektedir. Fakat, Ünüvar ve Kanyılmaz (2017) ve Bora ve Kılıç (2023) olmak üzere 2 makale çalışması yüksek lisans tezlerinden

üretilmiştir. Bu doğrultuda üretimin yüksek lisans tezlerinde yoğunlaştığı, doktora düzeyindeki üretimin ise henüz 2023'te iki tezle (Deniz, 2023; Karakuzu, 2023) sınırlı kaldığı söylenebilir. Şekil 2'de araştırma kapsamında incelenen çalışmaların türlerine göre dağılımı verilmiştir.

Sayfa | 1616

Şekil 2. Araştırma kapsamındaki çalışmaların türlerine göre dağılımı

Tablo 2.

Araştırma kapsamındaki çalışmaların desenlerine göre dağılımı.

Tür	Makaleler	Yüksek lisans tezleri	Doktora tezleri	f
Nicel	Bora ve Kılıç, 2023; Gözün-Kahraman vd., 2024; Karaca ve Aral, 2020; Karaca ve Uzun, 2020; Keleş ve Yurt, 2020 Karaca vd., 2023; Karaca vd., 2025; Ünlüer vd., 2024; Yılmaz-Uysal ve Çiğ, 2022; Yılmaz-Uysal ve Bozkur, 2024	Aslan-Akçer, 2024; Altun-Ataç, 2025; Arslan, 2025; Çevirme, 2022; Çelik, 2023; Dilek-Çin, 2022; Demiroğlu, 2024; Elmallı, 2021; Kanyılmaz, 2016; Kılıç, 2024; Karaca, 2025; Sak, 2024; Uysal, 2024; Yirik, 2022; Yüksel, 2024		25
Nitel	Banko vd., 2018; Cevher-Kalburan, 2014; Dereobalı ve Çandır, 2021; Güler ve Demir, 2016; Tandoğan, 2022	Açar-Canbaz, 2025; Şimşek, 2023	Deniz, 2023	8
Karma	Cevher-Kalburan vd, 2023; Sicim-Sevim ve Bapoğlu-Dümenci, 2020; Ünüvar ve Kanyılmaz, 2017	Moralı, 2019; Turgut-Kurt, 2022	Karakuzu, 2023	6
Toplam				39

Tablo 2'ye göre 39 çalışmanın desen dağılımında nicel yaklaşımın belirgin biçimde baskın olduğunu görülmektedir: 25 nicel (%64,1), 8 nitel (%20,5) ve 6 karma (%15,4). Belge türlerine göre ayrışım incelendiğinde, yüksek lisans tezlerinin 15/19'u nicel (%78,9), 2/19'u nitel (%10,5) ve 2/19'u karma (%10,5); makalelerin 10/18'i nicel (%55,6), 5/18'i nitel (%27,8), 3/18'i karma (%16,7); doktora tezlerinde ise 1 nitel ve 1 karma (%50-%50) yer almaktadır.

Çalışmaların örnekleme göre dağılımı Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.

Araştırma kapsamındaki çalışmaların örneklem / çalışma gruplarına göre dağılımı

Örneklem/Çalışma Grubu	Makaleler	Yüksek lisans tezleri	Doktora tezleri	f
Ebeveynler/Anneler	Gözün-Kahraman vd., 2024; Karaca ve Aral, 2020; Tandoğan, 2022; Ünlüer vd., 2024; Yılmaz-Uysal ve Çığ, 2022; Yılmaz-Uysal ve Bozkur, 2024	Aslan-Akçer,2024; Çevirme,2022; Demiroğlu,2024; Kanyılmaz,2016; Karaca, 2025		11
Ebeveynler ve Çocuklar	Bora ve Kılıç, 2023; Sicim-Sevim ve Bapoğlu-Dümenci, 2020	Altun-Ataç,2025 ;Çelik, 2023; Dilek-Çin, 2022; Elmallı, 2021; Kılıç, 2024; Sak, 2024; Uysal, 2024; Yirik, 2022; Yüksel, 2024		11
Öğretmenler	Güler ve Demir, 2016; Karaca ve Uzun, 2020; Keleş ve Yurt, 2020; Karaca vd., 2023; Karaca vd., 2025	Arslan, 2025; Şimşek, 2023; Turgut-Kurt, 2022	Karakuzu, 2023	9
Öğretmenler ve Ebeveynler	Ünüvar ve Kanyılmaz, 2017			1
Parklar/Fiziksel ortam	Banko vd., 2018			1
Fiziksel Ortam ve Çocuklar		Açar-Canbaz, 2025		1
Karma	Cevher-Kalburan vd., 2023	Moralı, 2019	Deniz, 2023	3
Derleme	Cevher-Kalburan, 2014; Dereobalı ve Çandır, 2021			2
Toplam				39

Tablo 3'e göre örneklemin yetişkin odaklı bir kompozisyon sergilediği görülmektedir. Ebeveynler/Anneler (11; %28,2), Ebeveynler ve Çocuklar (11; %28,2) ve Öğretmenler (9; %23,1) en büyük üç kümeyi oluşturmaktadır. Bu üç küme birlikte araştırmaların %79,5'ini oluşturarak, riskli oyunun çoğunlukla yetişkin bakış açısı ile ebeveyn-çocuk etkileşimi ekseninde incelendiğine işaret etmektedir. Öğretmenler ve Ebeveynleri birlikte ele alınan çalışmalar 1 makale (%2,6) ile sınırlıdır (Ünüvar ve Kanyılmaz, 2017). Doğal çevre odağı sınırlıdır: Parklar/Fiziksel ortam yalnızca 1 makale (%2,6) ile temsil edilmiştir (Banko vd., 2018); Fiziksel ortam ve Çocuklar kümesi de 1 yüksek lisans tezi (%2,6) ile benzer biçimde düşüktür (Açar-Canbaz, 2025). Karma örneklem ile yürütülen çalışmalar ise 1 makale, 1 doktora tezi ve 1 yüksek lisans tezi olmak üzere 3 çalışma (%7,7) ile görece düşük bir paya sahiptir (Cevher-Kalburan vd., 2023; Deniz, 2023; Morali, 2019). Son olarak derleme türündeki üretimin %5,1'de kaldığı (Cevher-Kalburan, 2014; Dereobalı ve Çandır, 2021) görülmekte; bu durum alan yazında sentez çalışmalarının henüz erken aşamada olduğunu ve birikimin büyük ölçüde birincil verilere dayandığını göstermektedir.

Araştırma kapsamında incelenen makale çalışmalarının gerçekleştirilme amacı ve kullandıkları veri toplama araçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.

Amaçlarına ve veri toplama araçlarına göre makaleler

Yazarlar	Çalışmanın amacı	Veri toplama araçları
Cevher-Kalburan, 2014	Riski ve riskli oyunu kavramsal düzeyde ele alan, erken çocukluk döneminde riskli oyunun özellikleri ile bu oyunun olanaklarını etkileyen etmenleri inceleyen çalışmalar gözden geçirilerek alana ilişkin genel bir çerçeve sunulması amaçlanmıştır	Derleme çalışmasıdır
Güler ve Demir, 2016	Öğretmenlerin riskli oyunlara yönelik görüş ve algılarının incelenmesi amaçlanmıştır	Görüşme Formu
Ünüvar ve Kanyılmaz, 2017	Riskli oyuna izin verme ölçeği geliştirmek amaçlanmıştır	Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği
Banko vd., 2018	Dış mekân oyun alanlarının riskli oyunlara fırsat sunma durumlarının incelenmesi amaçlanmıştır	Oyun Alanları Derecelendirme Ölçeği, parkların değerlendirilmesi için anekdot kayıtlar, fotoğraf ve videolar
Sicim-Sevim ve Bapoğlu-Dümenci, 2020	Ebeveyn tutumları ile okul öncesi dönemdeki çocukların oyun alanlarında risk alma durumları ve bu risklere ilişkin algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır	Ebeveyn tutum ölçeği, yarı yapılandırılmış görüşme formu, çocukların çizimleri
Karaca ve Aral, 2020	Okul öncesi dönemde ebeveynlerin riskli oyuna yönelik görüşlerinde etkili olan faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır	Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı (EÇRODA)- Ebeveyn Formu
Karaca ve Uzun, 2020	Okul öncesi öğretmenleri için Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı- Öğretmen Formu'nun (EÇRODA-ÖF) geliştirilmesi amaçlanmıştır	EÇRODA-ÖF

Keleş ve Yurt, 2020	Öğretmenlerin, kendi çocukluk yıllarında riskli oyuna dahil olma durumlarının, yaralanma geçmişlerinin ve sınıflarındaki çocukların riskli oyunlarını yönetirken kullandıkları stratejilerin incelenmesi amaçlanmıştır	Yarı yapılandırılmış görüşme formu
Dereobalı ve Çandır, 2021	Riskli oyunun çocukların motor gelişimine sunduğu katkıların belirlenmesi amaçlanmıştır	Derleme çalışmasıdır
Tandoğan, 2022	Ebeveynlerin riskli oyun, macera oyun ortamlarına yönelik tutum ve görüşlerinin saptanması amaçlanmıştır	Yarı yapılandırılmış görüşme formu
Yılmaz-Uysal ve Çiğ, 2022	Oyunda Risk Alma Toleransı Ölçeği'ni (ORAT) Türkçe'ye uyarlamak, uyarlanan ölçeğin geçerlik güvenirlik çalışmasını gerçekleştirmek amaçlanmıştır	Oyunda Risk Alma Toleransı Ölçeği (ORAT)
Bora ve Kılıç, 2023	Okul öncesi dönemde ebeveynin riskli oyuna izin verme düzeyinin çocuğun sosyal becerilerini, problem davranışlarını yordama durumunun incelenmesi amaçlanmıştır	Riskli Oyunlara İzin Verme Ölçeği , Anasınıfı ve Anaokulu Davranış Ölçeği (Sosyal Beceri Ölçeği ve Problem Davranış Ölçeği)
Cevher-Kalburan vd., 2023	Türkiye'de bir büyükşehir belediyesi bünyesinde yer alan açık hava oyun parklarının riskli oyun olanaklarının, gözlem ve görüşme teknikleri kullanılarak ayrıntılı biçimde incelenmesi amaçlanmıştır.	Fiziksel özelliklerin gözlenmesi için "kontrol listesi", çocukların riskli oyun davranışları gözlemi için "alan notları", Belediye yetkilisi ve ebeveynlerle yapılan görüşmeler için "yarı yapılandırılmış görüşme formu"
Karaca vd., 2023	Okul öncesinde çocukların riskli oyunlara katılımında okulun fiziksel çevresinin öğretmen algıları üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.	EÇRODA-ÖF
Gözün-Kahraman vd., 2024	Okul öncesi dönemde annenin oyunlarda risk almaya yönelik toleranslarının çocuğun mizaç özellikleri ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır	ORAT,Çocuklar İçin Mizaç Ölçeği
Yılmaz-Uysal ve Bozkur, 2024	Annelerin okul öncesi dönemdeki çocuklarının riskli oyunlara katılımına tolerans göstermeleriyle ilişkili etmenlerin incelenmesi amaçlanmıştır.	Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği, Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ)
Ünlüer vd., 2024	X ve Y Kuşağı ebeveynlerinin okul öncesi dönemdeki çocuklarının riskli oyunlara katılmasına izin verme durumlarının ve bu durumların çocuğa ilişkin değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır	Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği
Karaca vd., 2025	Okul öncesi öğretmenlerinin çocukların riskli oyun oynamalarına ilişkin algıları üzerinde kıdem ve yaş değişkenlerinin etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.	EÇRODA-ÖF

Tablo 4'e göre, makalelerde en sık amaçların yetişkin (öğretmen/ebeveyn) görüş/tutumları (%72,2; $n = 13$) ile riskli oyuna izin/tolerans odakları (%33,3; $n = 6$) temalarında yoğunlaştığı, bunu fiziksel çevre (%22,2; $n = 4$) ve gelişimsel çıktılar (%11,1; $n = 2$) temalarının izlediği görülmektedir. Ölçme yaklaşımı bakımından ise ölçek temelli çalışmaların yoğunlukta olduğu görülmektedir (%66,7; $n = 12$). Bu doğrultuda en sık başvurulan veri toplama araçları arasında; Ünüvar ve Kanyılmaz (2017) tarafından geliştirilen "Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği" ($n = 4$), Karaca ve Uzun (2020) tarafından geliştirilen "Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı – Öğretmen/Ebeveyn Formu" (toplam $n = 4$) ve Yılmaz-Uysal ve Çığ (2022) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Oyunda Risk Alma Toleransı Ölçeği" (ORAT) ($n = 2$) öne çıkmaktadır. Ayrıca yetişkin tutumlarını incelemeyi hedefleyen çalışmalarda çoğunlukla ölçeklerle, fiziksel çevre odaklı çalışmalarda ise gözlem ve doküman destekli veri toplandığı görülmektedir. Bu doğrultuda, çocuk merkezli doğrudan ölçümlerin sınırlı kaldığını ve ileride yöntem çeşitliliğinin artırılmasına yönelik gereksinim olduğunu söylemek mümkündür.

Araştırma kapsamında incelenen yüksek lisans tezi çalışmalarının gerçekleştirilme amacı ve kullandıkları veri toplama araçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5.
Amaçlarına ve veri toplama araçlarına göre yüksek lisans tezleri

Yazarlar	Çalışmanın amacı	Veri toplama araçları
Kanyılmaz, 2016	Riskli oyuna izin verme ölçeği geliştirmek, annelerin riskli oyuna izin verme düzeyin anne ve çocuk demografilerine göre değişme durumunun incelenmesi amaçlanmıştır	Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği, ETÖ, Yaşam Doyumu Ölçeği
Moralı, 2019	Anaokullarının bahçelerindeki riskli oyunun fiziksel özellikler, öğretmen ve yönetici yaklaşımları bakımından incelenmesi amaçlanmıştır	Araştırmacı tarafından geliştirilen Okul Yöneticilerine Yönelik Soru Formu ve Okul Öncesi Öğretmenlerine Yönelik Soru Formu, Yarı yapılandırılmış görüşme formu, okul bahçelerinin fotoğrafları
Elmallı, 2021	Ebeveynin riskli oyuna izin vermesinin okul öncesi dönemde çocuğun sosyal becerileri ve problem davranışlarını yordama durumunu incelenmesi amaçlanmıştır	Riskli Oyunlara İzin Verme Ölçeği, Anaokulu ve Anasınıfı Davranış Ölçeği
Çevirme, 2022	Annelerin 4-6 yaşta riskli oyuna izin vermeleri ile çocukların öz düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır	4-6 Yaş Çocuklarına Yönelik Öz Düzenleme Becerileri Ölçeği (Anne Formu), Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği
Dilek- Çin, 2022	Okul öncesinde riskli oyun, öz düzenleme, cinsiyetin kendini yönetme davranışlarını yordayıp yordamadığının incelenmesi amaçlanmıştır	Kendini Yönetme Davranışları Ölçeği, Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği, 4-6 Yaş Çocuklarına Yönelik Öz Düzenleme Ölçeği (Anne Formu)
Yirik, 2022	Ebeveynlerin riskli oyuna izin verme durumları ile 48–72 aylık çocukların	Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği, Duygu Düzenleme Ölçeği

	duygu düzenleme becerisi arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır	
Turgut-Kurt, 2022	Okul öncesi dönemde öğretmenlerin riskli oyunlara yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler doğrultusunda incelenmesi ile öğretmenlerin riskli oyuna ilişkin görüşlerinin araştırılması amaçlanmıştır	EÇRODA-ÖF, yarı yapılandırılmış görüşme formu
Çelik, 2023	Okul öncesi dönem çocuklarının benlik kavramı ile annelerin riskli oyunlara yönelik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.	EÇRODA- Ebeveyn Formu, Benlik Kavramını Algılama Ölçeği
Şimşek, 2023	Türk ve uluslararası okul öncesi öğretmenlerinin riskli oyunlara ilişkin bilgi düzeyleri, uygulamaları ve tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır.	Yarı yapılandırılmış görüşme formu
Aslan-Akçer, 2024	Okul öncesi dönemde ebeveynlerin merhamet düzeyi ve riskli oyuna izin verme durumunun incelenmesi amaçlanmıştır	Yetişkin Merhamet Ölçeği, Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği
Demiroğlu, 2024	Okul öncesi dönemde annelerin riskli oyuna izin vermeleri ile çocukların sosyal becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.	Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği, Erken Çocukluk Dönemi Sosyal Beceri Ölçeği
Kılıç, 2024	Okul öncesinde ebeveynlerin riskli oyunlara izin verme durumları ile çocukların bağımsız öğrenme davranışları, duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır	Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği, Duygu Düzenleme Ölçeği, Okul Öncesi Çocuklar İçin Bağımsız Öğrenme Davranışları Ölçeği 3-5 (BÖD 3-5).
Sak, 2024	4-6 yaş çocukların ilkökula hazırbulunuşluk düzeyleri ile ebeveynlerin riskli oyuna izin verme durumlarının incelenmesi amaçlanmıştır	Gelişimsel İlkokula Hazırbulunuşluk Ölçeği-Kısa Formu, Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği
Uysal, 2024	Okul öncesi dönemde çocukların mizaçlarının, demografik özelliklerinin ve riskli oyunlarına izin verilmesinin çocuk-anne baba ilişkisi üzerindeki önem düzeyinin incelenmesi amaçlanmıştır	Çocuklar için Kısa Mizaç Ölçeği, Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği, Çocuk-Anababa İlişki Ölçeği
Yüksel, 2024	Okul öncesi dönemde ebeveynlerin riskli oyuna izin verme durumu ile çocukların problem çözme becerisi arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır	Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği, Problem Çözme Becerisi Ölçeği
Altun-Ataç, 2025	48-72 aylık çocukların riskli oyuna katılımına yönelik ebeveyn izin verme durumu ve çocukların davranışsal öz düzenleme becerisi ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır	Baş-Ayak Parmakları- Dizler-Omuzlar-Revize (BADO-R) Ölçeği ve Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği

Arslan, 2025	okul öncesi öğretmenlerin biyofilik eğilimleri ile oyunda risk toleransları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.	Biyofili Düzeylerini Belirleme Ölçeği, ORAT
Açar-Canbaz, 2025	Okul öncesi çocuklarının risk kavramına ilişkin algı düzeylerinin belirlenmesi ve okul öncesi kurumların açık oyun alanlarını riskli oyun alt kategorileri bağlamında inceleyerek bu alanların barındırdığı risk durumlarının ve sunduğu fırsatların ortaya koyulması amaçlanmıştır	Yarı yapılandırılmış görüşme formu, çocukların çizimleri ,okul bahçelerinin görselleri
Karaca, 2025	Okul öncesi dönemde ebeveynlerin çocuklarının riskli oyunlarına ve dijital araç kullanma alışkanlıklarına yönelik yaklaşımlarının incelenmesi amaçlanmıştır	Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği, Okul Öncesi Dönem Çocukların Dijital Oyun Oynama ve Kullanma Alışkanlıklarına Yönelik Ebeveyn Yaklaşımları Ölçeği

Tablo 5'e göre, yüksek lisans tezlerinin amaç temaları belirgin biçimde yetişkin görüş ve tutumları (%73,7; $n = 14$) ile riskli oyuna izin/tolerans (%52,6; $n = 10$) ekseninde toplanmakta; gelişimsel çıktılar teması %31,6 ($n = 6$) oranında yer almakta, fiziksel çevre ise sınırlı temsil edilmektedir (%5,3; $n = 1$). Tezlerde veri toplama araçları içinde ölçek kullanımının çoğunlukta (%84,2; $n = 16$) olduğu görülmektedir. Açar-Canbaz (2025), Morali (2019) ve Şimşek (2023)'in çalışmalarının ise bu eğilimden farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu doğrultuda, Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği en yaygın kullanılan veri toplama aracı ($n = 13$) olarak görülmekte ve farklı değişkenlerle (örneğin çocuklar için duygu düzenleme, öz düzenleme, mizaç, sosyal beceri, problem çözme becerisi, ilkökula hazırbulunuşluk ve demografik değişkenler; ebeveynler için, merhamet düzeyleri ve demografik değişkenler) birlikte kullanıldığı görülmektedir.

Araştırma kapsamında incelenen doktora tezi çalışmalarının gerçekleştirilme amacı ve kullandıkları veri toplama araçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.

Amaçlarına ve veri toplama araçlarına göre doktora tezleri

Yazarlar	Çalışmanın amacı	Veri toplama araçları
Deniz, 2023	Türkiye'de ,Almanya'da yer alan doğa anaokullarındaki riskli oyunların kıyaslamalı incelenmesi amaçlanmıştır.	Görüşme formları (öğretmen, yönetici ve ebeveyn), Çocukların Riskli Oyunlarının Oyun Sırasında Eğitimcilerin Gözlemi Formu, sıklık kaydı, dökümanlar (metinler ve fotoğraflar), Oyun Ortamının Fiziksel Özellikleri Açısından Riskli Oyun Olanakları Gözlem Formu,
Karakuzu, 2023	Riskli oyuna yönelik bir mesleki gelişim programı kullanılarak okul öncesi dönemde öğretmenlerin çocukların riskli oyunlarına yönelik anlayış geliştirilmesi amaçlanmıştır	Oyunlarda Risk Toleransı Ölçeği- Öğretmen Versiyonu, yansıtıcı günlükler, yarı yapılandırılmış görüşme formu, dökümanlar (metinler, fotoğraflar, video), genel değerlendirme formu

Tablo 6'ya göre, iki doktora çalışması amaçları kapsamında fiziksel çevre, yetişkin görüş/tutumları, karşılaştırmalı ve program temalarını (her biri $n = 1$) içermektedir. Ölçme yaklaşımı olarak her iki çalışmada da görüşme ve doküman-foto-video veri kaynakları kullanılmış; Karakuzu (2023) çalışmasında gözlem ve ölçek uygulaması da yer almıştır.

Üç çalışma türü birlikte değerlendirildiğinde, ortak amaç kümeleri yetişkin görüş/tutumlarının incelenmesi (makaleler $n = 13$, yüksek lisans tezleri $n = 14$, doktora tezleri $n = 1$; toplam $n = 28$) ile fiziksel çevre/olanakların değerlendirilmesidir (makaleler $n = 4$, yüksek lisans tezleri $n = 1$, doktora tezleri $n = 1$; toplam $n = 6$). Çalışmalar bütün halde incelendiğinde en sık kullanılan ölçme aracının Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği (makalelerde $n = 4$, yüksek lisans tezlerinde $n = 13$, doktora tezlerinde $n = 0$; toplam $n = 17$) olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, ulusal alan yazında araştırma odağının ağırlıkla yetişkin perspektiflerine yöneldiğini ve ölçme tercihlerinin buna paralel biçimde ölçek temelli araçlarda yoğunlaştığını; çocuk merkezli doğrudan ölçümlerin ve fiziksel çevreye ilişkin sistematik gözlem temelli çalışmaların görece sınırlı kaldığını göstermektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada erken çocukluk döneminde riskli oyunla ilgili ile Türkiye'de yapılan bilimsel araştırmaların doküman analizi ile incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda 39 çalışma; yayın yılı, türü, deseni, örnekleme, araştırma amacı ve veri toplama araçları bakımından incelenerek elde edilen veriler ile çalışmaların eğilimleri belirlenmiştir.

Çalışmaların yapıldığı yıllara göre dağılımlarına yönelik bulgular incelendiğinde ilk çalışmanın (Cevher-Kalburan, 2014) görece daha erken bir zamanda yapılmış olmasına rağmen bir süre alan yazında konuya yönelik ilginin olgunlaşmadığı, Türkiye'de riskli oyun alanına yönelik ilginin özellikle son üç yılda hızlandığını söylemek mümkündür. Nitekim 2022–2025 aralığı tek başına tüm yayınların %69,2'sini oluşturmaktadır. 2024 yılı en çok çalışma yapılan yıl olmuştur. Öte yandan 2025 yılına ait çalışma sayısı, yıl sonu yayınları tamamlanmadan değerlendirildiği için tamamlanmamış yıl etkisi nedeniyle görece düşük görünebilir. Bu artış, riskli oyunun Türkiye'de giderek daha görünür bir araştırma konusu hâline geldiğini göstermektedir; ancak çalışmaların son yıllarda yoğunlaşması, alanın henüz birikim oluşturma aşamasında olduğunu da göstermektedir.

Bulgular, nicel çalışmaların belirgin biçimde tercih edildiğini ve bu eğilimin özellikle yüksek lisans tezlerinde (%78,9) yoğunlaştığını göstermektedir. Bu nicel desen ağırlıklı tablo, uluslararası çalışmalarda da görülmektedir; ancak riskli oyuna odaklı bazı sistematik derlemelerde yöntem dağılımı incelenmemiştir. Örneğin Brussoni vd. (2015) çalışmaları rastgele atamalı deneysel araştırmalar ile rastgele atama içermeyen nicel tasarımlar biçiminde sınıflandırmış; buna karşın nitel ve karma çalışmalar kapsam dışı bırakılmıştır. Öte yandan, riskli oyunu doğa temelli erken çocukluk eğitimi çerçevesinde ele alan bir derlemede 36 çalışmanın 26'sının nicel, 9'unun nitel ve yalnızca 1'inin karma olduğu belirtilerek alandaki genel eğilimin bu araştırmadaki bulgularla paralel biçimde nicel ağırlıklı seyrettiği ortaya konmuştur (Johnstone vd., 2022). Nicel yaklaşımın baskın olarak tercih edilmesi, zamandan tasarruf, genellenebilirlik, hipotez testi ve nesnellik gibi avantajlarıyla açıklanabilir (Eyisi, 2016); ayrıca nicel yöntem, çok sayıdaki katılımcının sınırlı bir soru setine verdiği yanıtları ölçerek karşılaştırma ve istatistiksel birleştirmeyi kolaylaştırır, bulguların özlü ve tutumlu bir biçimde geniş ve Karabıyık, E. B. ve Demiriz, S. (2026). Erken çocukluk döneminde riskli oyun ile ilgili Türkiye'de yapılan bilimsel çalışmaların incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 17(2), 1607-1630.
DOI. 10.51460/baebd.1834336

genellenebilir sunumuna olanak tanır (Yılmaz, 2013). Bununla birlikte, kuramsal olarak önceden belirlenmiş ve standartlaştırılmış yanıt kategorilerine dayanması nedeniyle katılımcıların duygu, düşünce ve yaşantılarını kendi sözcükleriyle ifade etmesini sınırlayabilir ve bireysel yaşantılara ilişkin derinlemesine içgörü sağlamayabilir (Yılmaz, 2013). Bu karşılık bağlamında karma yöntemlerin, nitel ve nicel yaklaşımların güçlü yanlarını amaçlı biçimde bütünleştirerek tek başına bir yöntemin veremeyeceği yeni anlamlar üretebildiği vurgulanmaktadır (Love vd., 2022). Ne var ki bu araştırma kapsamında incelenen çalışmalarda yöntem dağılımına bakıldığında en az tercih edilenin karma desen olduğu (%15,4) görülmektedir. Bu doğrultuda ulusal yazının gelişimi açısından, uygulamaya dönük süreçlere daha zengin ve çok boyutlu veriler sağlayacağı için karma desenin önceliklendirilmesi ve yaygınlaştırılması gerektiği düşünülmektedir.

Örneklem özellikleri incelendiğinde, ulusal literatürün belirgin biçimde yetişkin merkezli ilerlediği görülmektedir: “ebeveyn/anne”, “ebeveyn ile çocuk” ve “öğretmen” örneklemi birlikte üretimin %79,5’ini oluşturarak alan tartışmalarının ağırlıkla yetişkin algıları ve ebeveyn-çocuk etkileşimi ekseninde yürütüldüğünü göstermektedir. Buna karşılık oyun parkları, okul bahçesi vb. açık alanı merkeze alan tasarımlar yaklaşık %5 düzeyinde kalmakta; çocuk davranışının sahada doğrudan gözlemlendiği çalışmaların sınırlılığı dikkat çekmektedir. Riskli oyun bağlamında çocukların risk algısını doğrudan ele alan çalışma sayısı ise yalnızca bir yüksek lisans teziyle sınırlıdır (Açar-Canbaz, 2025). Bu dağılımın birkaç yapısal nedeni olabilir. İlk olarak, çocuklarla yürütülen araştırmalarda çift kademeli onam süreçleri, “asgari risk” ilkesine uyum ve çocuk öznesine saygıyı önceleyen etik gereklilikler veri toplama süresini uzatmakta ve saha erişimi gereksinimini artırmaktadır (Alderson ve Morrow, 2011). İkinci olarak, doğal ortamlarda uzun süreli gözlemler; araştırmacı etkisinin en aza indirilmesi, kodlama güvenilirliği ve tekrarlanabilirliğin sağlanması ile kurumların güvenlik düzenlemeleriyle uyum gibi yöntemsel güçlükler nedeniyle zaman alıcı, operasyonel olarak maliyetlidir. Ayrıca öğretmenlerin, ebeveyn beklentileri, yönetmelikler ve idari talepler karşısındaki temkinli tutumları riske açık davranışların izlenmesini sınırlayabilmektedir (Little ve Wyver, 2008; Little vd., 2012). Üçüncü olarak, geçerliği ve güvenilirliği sağlanmış ölçme araçları hâlen çoğunlukla yetişkin bildirimine dayanmaktadır; Uluslararası yazında geliştirilen “The Tolerance for Risk in Play Scale” (Hill ve Bundy, 2014), “Teacher Tolerance of Risk in Play Scale” (Ihrig, 2020) ve ulusal yazında geliştirilen “Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği” (Ünüvar ve Kanyılmaz, 2017) , “Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı – Öğretmen Formu” (Karaca ve Uzun, 2020) gibi ölçekler ebeveyn ve öğretmen toleransına odaklanmaktadır. Dahası, riskli oyunun sahada gözlenmesi çoğu zaman özel planlama ve kolaylaştırma gerektirdiğinden uygulama sıklığı ve kayıt alınabilirlik kısıtlanmaktadır (Sandseter, 2009). Bu sınırlılıklar, alan yazının yetişkin algı ve bildirimlerine yoğunlaşmasına yol açmaktadır. Ölçek temelli veri toplama araçlarının yoğun kullanımı, çalışmalar arasında karşılaştırılabilir bulgular sunma açısından avantaj sağlamakla birlikte, çocukların hangi durumları risk veya tehlike olarak ayırt ettiklerini, çevresel olanakları nasıl kullandıklarını ve riskli oyun sırasında kararlarını nasıl biçimlendirdiklerini doğrudan açıklamakta sınırlı kalmaktadır. Bu nedenle çocuk davranışını doğrudan izleyen gözlem temelli çalışmalar ile çocukların risk algılarını merkeze alan ölçme yaklaşımlarının artırılması, alandaki mevcut boşluğun giderilmesi açısından önem taşımaktadır.

Amaçlarına göre incelenen çalışmalarda çocuk çıktıları bağlamında riskli oyunlar ile; okula hazırbulunuşluk (Sak, 2024), sosyal beceriler (Elmallı, 2021), öz düzenleme (Çevirme, 2022; Altun-Ataç, 2025) ve problem çözme becerisi (Yüksel, 2024) ile pozitif; problem davranışlarla (Elmallı, 2021) negatif

ilişkiler bulunmuştur. Bununla birlikte, bu bulguların önemli bir bölümü ilişkisel nicel çalışmalara dayandığından, riskli oyunun söz konusu gelişimsel çıktılar üzerinde doğrudan nedensel bir etki yarattığı biçiminde yorumlanmaması gerekir. Mevcut bulgular, riskli oyun ile gelişimsel çıktılar arasındaki olası bağlantıları göstermesi bakımından önemlidir. Ancak bu bağlantıların hangi koşullarda, hangi mekanizmalar aracılığıyla ve hangi çocuk grupları için güçlendiğini ortaya koyabilmek için aracılık çalışmalarıyla, boylamsal, deneysel ve gözlem temelli çalışmalarla desteklenmesi gerekmektedir. Mizaç açısından, çocuğun etkinlik düzeyinin annelerin oyunda risk alma toleransı ile düşük düzeyde pozitif ilişkili olduğu ve çocukların açık havada oyun oynama sıklığının annelerin riskli oyuna toleransı açısından daha yüksek puanlarla ilişkili bulunduğu görülmektedir (Gözün-Kahraman vd., 2024). Ebeveyn tutumlarında demokratik yönelimler riskli oyuna izin vermeyle pozitif, aşırı koruyucu yönelimler ise negatif ilişkilidir (Kanyılmaz, 2016; Yılmaz-Uysal ve Bozkur, 2024); ebeveyn merhamet/şefkat düzeyi yükseldikçe bazı alt boyutlarda riskli oyuna izin verme puanlarının düştüğü bildirilmiştir (Aslan-Akçer, 2024). Bir çalışma mizaç ve ebeveyn-çocuk ilişki boyutlarını doğrudan korelasyonla değil yordayıcı modellerle ele almış ve riskli oyuna izin verme düzeyini anlamlı bir açıklayıcı olarak konumlandırmıştır (Uysal, 2024). Demografik değişkenler açısından ebeveyn yaşı, çocuk sayısı, çocuğun yaşı ve doğum sırası gibi değişkenler farklı sonuçlar vermektedir. Çevresel koşullar ve okul bağlamı (okul türü, sınıf mevcudu, yardımcı personel) öğretmen değerlendirmelerinde anlamlı farklılıklara yol açabilmekte (Karaca vd., 2023) ve macera odaklı düzenlemeler riskli oyun katılımını destekleyebilmektedir (Tandoğan, 2022); öte yandan ebeveynlerin açık alan risklerine yönelik sık uyarıları çocukların riskli oyunlara katılımını sınırlayabilmektedir (Sicim-Sevim ve Bapoğlu-Dümenci, 2020).

Erken çocukluk döneminde riskli oyuna ilişkin ulusal araştırmalarda odaklanılan konuların, tercih edilen yöntemlerin ve alandaki genel eğilimlerin net biçimde görünür kılınmasının yapılacak yeni araştırmalara yol göstereceği düşünülmektedir. Ayrıca, bu çalışmanın literatürde araştırmaya ihtiyaç duyulan alanların belirlenmesine katkı sağlayacağı öngörülmektedir. Çalışmanın sonuçlarına dayalı olarak oluşturulan öneriler aşağıda sunulmuştur:

- Bulgular doğrultusunda, Türkiye’de ebeveynlerin riskli oyunlara izin verme/tolerans durumlarının düşük olduğu görülmektedir. Bu bağlamda hem ebeveynlere hem de okul öncesi öğretmenlerine yönelik riskin yeniden çerçevelenmesine odaklı kısa ve uygulamalı eğitimlerin (risk-fayda değerlendirmesi, gözetim stratejileri, açık alan kullanım rutinleri) teşvik edilmesi yararlı olabilir. Aile atölyelerinde ev ve park ortamlarında güvenli risk fırsatlarının nasıl destekleneceği ele alınabilir.
- Alan yazında ağırlıklı riskli oyuna yönelik öğretmen ve ebeveyn bakış açısı odaklı ölçeklerin yoğunlaştığı görülmektedir; bu durum, bulguların çocuk davranışını ve risk algısını doğrudan yansıtmaya gücünü sınırlayabilir. Gelecek çalışmalarda çocuk odaklı doğrudan ölçümler ve çoklu bilgi kaynağı (çocuk-öğretmen-ebeveyn) yaklaşımı önceliklendirilebilir.
- Çalışmalardaki nicel ağırlığı dengelemek üzere karma yöntem, boylamsal ve yarı deneysel desenlerin artırılması; farklı bölge, sosyoekonomik düzey ve kurum türlerini içerecek biçimde örneklemin çeşitlendirilmesi literatüre önemli katkılar sağlayabilir.

Kaynakça

- Açar-Canbaz, R. (2025). 36–72 aylık çocukların riskli oyun tercihleri ve okul öncesi eğitim kurumları açık alanlarının risk durumları. [Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/sayfasından erişilmiştir>.
- Alderson, P., and Morrow, V. (2011). *The ethics of research with children and young people: A practical handbook*. Sage.
- Altun-Ataç, C. (2025). Ebeveynlerin riskli oyuna izin verme durumları ile çocukların davranışsal öz düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Yüksek Lisans Tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/sayfasından erişilmiştir>.
- Arslan, K. (2025). Okul öncesi öğretmenlerin biyofilik eğilimleri ile oyunda risk toleransları arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Yüksek Lisans Tezi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/sayfasından erişilmiştir>.
- Aslan-Akçer, K. (2024). Okul öncesi dönem çocuğu olan ebeveynlerin merhamet düzeyleri ile riskli oyuna izin verme durumlarının incelenmesi. [Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/sayfasından erişilmiştir>.
- Ball, D., Gill, T., and Spiegel, B. (2008). *Managing risk in play provision: Implementation guide*. Play England. Erişim adresi: <https://dera.ioe.ac.uk/8625/>
- Banko, Ç., Akdemir, K., Gemici, M., ve Sevimli-Çelik, S. (2018). Çocuk oyun alanlarının risk içeren oyunları desteklemesi açısından incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 406–417. <https://doi.org/10.17679/inuefd.387479>
- Bauer, M. E., Cunningham, L., Gilley, M., and Pike, I. (2025). Children's risky play and resilience: Perspectives of emergency care practitioners. *Child: Care, Health and Development*, 51(2), e70056. <https://doi.org/10.1111/cch.70056>
- Bogdan, R. C., and Biklen, S. K. (1998). *Qualitative research for education: An introduction to theory and methods* (3rd ed.). Allyn & Bacon.
- Bora, Ü. G., ve Kılıç, Ş. (2023). Anne babaların okul öncesi dönemde çocukların riskli oyunlarına izin vermeleri ile çocukların problem davranışları ve sosyal becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (66), 683–700. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.1166359>
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27–40. <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027>
- Brussoni, M., Olsen, L. L., Pike, I., and Sleet, D. A. (2012). Risky play and children's safety: Balancing priorities for optimal child development. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 9(9), 3134–3148. <https://doi.org/10.3390/ijerph9093134>
- Brussoni, M., Gibbons, R., Gray, C., Ishikawa, T., Sandseter, E. B. H., Bienenstock, A., ... and Tremblay, M. S. (2015). What is the relationship between risky outdoor play and health in children? A systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 12(6), 6423–6454. <https://doi.org/10.3390/ijerph120606423>
- Bundy, A. C., Lockett, T., Tranter, P. J., Naughton, G. A., Wyver, S. R., Ragen, J., and Spies, G. (2009). The risk is that there is 'no risk': A simple, innovative intervention to increase children's activity levels. *International Journal of Early Years Education*, 17(1), 33–45. <https://doi.org/10.1080/09669760802699878>
- Cevher- Kalburan, N. (2014). Erken Çocukluk Döneminde Riskli Oyun. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 2(3), (943-960).
- Cevher-Kalburan, N., and Ivrendi, A. (2016). Risky play and parenting styles. *Journal of Child and Family Studies*, 25(2), 355–366. <https://doi.org/10.1007/s10826-015-0236-1>
- Cevher-Kalburan, N., Kahriman-Pamuk, D., ve Koşan, Y. (2023). Açık hava oyun parklarında riskli oyuna çok yönlü bakış. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 23(59), 235–261. <https://doi.org/10.21560/spcd.vi.1117010>
- Corbetta, P. (2003). *Social research: Theory, methods and techniques*. Sage.
- Karabıyık, E. B. ve Demiriz, S. (2026). Erken çocukluk döneminde riskli oyun ile ilgili Türkiye’de yapılan bilimsel çalışmaların incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 17(2), 1607-1630.
DOI. 10.51460/baebd.1834336

- Çelik, F. N. (2023). *Okul öncesi kurumlarına devam eden çocukların annelerinin riskli oyuna ilişkin algıları ile çocukların benlik kavramı arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/sayfasından erişilmiştir>.
- Çevirme, H. (2022). *4–6 yaş arasında çocuğu olan annelerin riskli oyuna izin verme düzeyleri ile çocukların öz-düzenleme becerilerinin incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/sayfasından erişilmiştir>.
- Demiroğlu, S. (2024). *4–6 yaş çocuğu olan ebeveynlerin riskli oyuna izin verme düzeyleri ile çocukların sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/sayfasından erişilmiştir>.
- Deniz, U. H. (2023). *Doğa temelli anaokullarında riskli oyun: Türkiye ve Almanya örneği*. [Doktora Tezi, Pamukkale Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/sayfasından erişilmiştir>.
- Dereobalı, N., ve Çandır, T. (2021). Erken çocukluk döneminde motor gelişim ve riskli oyun ilişkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (60), 560–581. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.951824>
- Dilek-Çin, B. (2022). *4–6 yaş grubu çocukların kendini yönetme davranışlarının yordayıcıları; riskli oyun, öz düzenleme becerileri ve cinsiyet*. [Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/sayfasından erişilmiştir>.
- Dodd, H. F., and Lester, K. J. (2021). Adventurous play as a mechanism for reducing risk for childhood anxiety: A conceptual model. *Clinical child and family psychology review*, 24(1), 164-181. <https://doi.org/10.1007/s10567-020-00338-w>
- Eager, D., and Little, H. (2011). Risk deficit disorder. In *Paper presented at the Proceedings of IPWEA International Public Works Conference, Canberra*.
- Elmallı, Ü. G. (2021). *Anne babaların okul öncesi dönemde çocukların riskli oyunlarına izin vermeleri ile çocuğun problem davranışları ve sosyal becerileri arasındaki ilişki*. [Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/sayfasından erişilmiştir>.
- Eyisi, D. (2016). The usefulness of qualitative and quantitative approaches and methods in researching problem-solving ability in science education curriculum. *Journal of Education and Practice*, 7(15), 91–100.
- Gill, T. (2007). *No fear: Growing up in a risk-averse society*. Calouste Gulbenkian Foundation.
- Gözün-Kahraman, Ö., Yazgan, E., Sökmez, D., ve Karagöz, M. (2024). Okul öncesi çocuğa sahip annelerin oyunda risk alma toleranslarının çocuğun mizacı ve çocuğa ait değişkenler bağlamında incelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(2), 454–466. <https://doi.org/10.33206/mjss.1219041>
- Güler, B. İ., ve Demir, E. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin riskli oyunlara yönelik görüş ve algıları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 17(2), 97–118. <https://doi.org/10.21565/oelegitimdergisi.246484>
- Hill, A., and Bundy, A. C. (2014). Reliability and validity of a new instrument to measure tolerance of everyday risk for children. *Child: Care, Health and Development*, 40(1), 68–76. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2214.2012.01414.x>
- Ihrig, K. M. (2021). *Teacher tolerance of risk in play scale (T-TRiPS): Evaluating the psychometric properties of a new measure*. [Master's thesis, Colorado State University]. ProQuest Dissertations & Theses Global. <https://www.proquest.com/dissertations-theses/teacher-tolerance-risk-play-scale-t-trips/docview/2547498463/se-2>
- Johnstone, A., Martin, A., Cordovil, R., Fjortoft, I., Iivonen, S., Jidovtseff, B., Lopes, F., Reilly, J. J., Thomson, H., Wells, V., and McCrorie, P. (2022). Nature-based early childhood education and children's social, emotional and cognitive development: A mixed-methods systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(10), 5967. <https://doi.org/10.3390/ijerph19105967>
- Karaca, İ. (2025). *Ebeveynlerin çocuklarının riskli oyunlara ve dijital araç kullanma alışkanlıklarına yönelik yaklaşımlarının incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/sayfasından erişilmiştir>.
- Karaca, N. H., ve Aral, N. (2020). Anne babaların çocukların oynadıkları riskli oyun ile ilgili görüşlerini etkileyen etmenlerin incelenmesi. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 5(2), 72–86.
- Karabıyık, E. B. ve Demiriz, S. (2026). Erken çocukluk döneminde riskli oyun ile ilgili Türkiye’de yapılan bilimsel çalışmaların incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 17(2), 1607-1630.
- DOI. 10.51460/baebd.1834336

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2026), 17 (2), 1607-1630.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2026), 17 (2), 1607-1630.

Derleme Makalesi / Review Paper

- Karaca, N. H., ve Uzun, H. (2020). Okul öncesi öğretmenleri için erken çocukluk riskli oyun değerlendirme aracı—öğretmen formunun geliştirilmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(2), 247–258. <https://doi.org/10.18069/firatsbed.735897>
- Karaca, N. H., Yavuz, Ş., ve Aydoğuş, R. (2023). Okul öncesi dönem çocuklarının riskli oyun oynamalarında okullarının fiziksel ortamlarının öğretmen algılarına etkisinin incelenmesi. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi*, 6(1), 48–64. <https://doi.org/10.47477/ubed.1263998>
- Karaca, N. H., Yavuz, Ş., Baybars, F., Çolak, M., Karaer, H., Alkan, Ş., ... ve Aydoğuş, H. L. (2025). Çocukların riskli oyun oynamalarına ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin algılarında kıdem ve yaş değişkenlerinin etkisi. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi*, 8(1), 32–42.
- Karakuzu, E. (2023). *Okul öncesi öğretmenlerine yönelik mesleki gelişim programı: Riskli oyun ile ilgili anlayış geliştirme*. [Doktora Tezi, Pamukkale Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/sayfasından erişilmiştir>.
- Kanyılmaz, E. S. (2016). *Riskli oyuna izin verme ölçeğinin geliştirilmesi ve annelerin riskli oyuna izin verme düzeylerinin incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/sayfasından erişilmiştir>.
- Keleş, S., and Yurt, Ö. (2020). “We enjoyed our childhood to the fullest”: Early childhood teachers’ risky play memories and risky play managements. *Yaşadıkça Eğitim*, 34(2), 438–450. <https://doi.org/10.33308/26674874.2020342197>
- Kılıç, Z. (2024). *Ebeveynlerin riskli oyunlara izin verme düzeyleri, okul öncesi dönem çocuklarının bağımsız öğrenme davranışları ve duyu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/sayfasından erişilmiştir>.
- Kvalnes, Ø. and Sandseter, E. B. (2023). Risky play, then and now. Ø. Kvalnes and E. B. Hansen Sandseter (Ed.), *Risky Play: An Ethical Challenge* içinde (ss. 13- 29). Cham: Springer International Publishing. <https://doi.org/10.1007/978-3-031-25552-6>
- Lavrysen, A., Bertrands, E., Leyssen, L., Smets, L., Vanderspikken, A., and De Graef, P. (2017). Risky-play at school: Facilitating risk perception and competence in young children. *European Early Childhood Education Research Journal*, 25(1), 89–105. <https://doi.org/10.1080/1350293X.2015.1102412>
- Little, H., and Eager, D. (2010). Risk, challenge and safety: Implications for play quality and playground design. *European Early Childhood Education Research Journal*, 18(4), 497–513. <https://doi.org/10.1080/1350293X.2010.525949>
- Little, H., and Wyver, S. (2008). Outdoor play: Does avoiding the risks reduce the benefits? *Australasian Journal of Early Childhood*, 33(2), 33–40. <https://doi.org/10.1177/18369391080330020>
- Little, H., Sandseter, E. B. H., and Wyver, S. (2012). Early childhood teachers’ beliefs about children’s risky play in Australia and Norway. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 13(4), 300–316. <https://doi.org/10.2304/ciec.2012.13.4.30>
- Love, H. R., Cook, B. G., and Cook, L. (2022). Mixed-methods approaches in special education research. *Learning Disabilities Research & Practice*, 37(4), 314–323. <https://doi.org/10.1111/ldrp.12295>
- McCrorie, P., Johnstone, A., Nicholls, N., Keime, M., Jidovtseff, B., and Martin, A. (2025). Risky outdoor play in the early years: How are parental and practitioner perceptions of danger and benefits associated with young children’s outdoor play experiences? *International Journal of Play*, 14(2), 120–138. <https://doi.org/10.1080/21594937.2025.2508649>
- Miles, M. B., and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). Sage.
- Moralı, D. İ. (2019). *Anaokullarında sunulan riskli oyun fırsatlarının fiziksel özellikler ve yetişkin yaklaşımları bağlamında incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/sayfasından erişilmiştir>.
- Sak, A. (2024). *4–6 yaş arası çocukların ilkökula hazırbulunuşluk düzeyleri ile ebeveynlerinin riskli oyuna izin verme durumlarının incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/sayfasından erişilmiştir>.

Karabıyık, E. B. ve Demiriz, S. (2026). Erken çocukluk döneminde riskli oyun ile ilgili Türkiye’de yapılan bilimsel çalışmaların incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 17(2), 1607-1630.

DOI. 10.51460/baebd.1834336

- Sak, R., Sak, İ. T. Ş., Şendil, Ç. Ö., ve Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-256. <https://doi.org/10.33400/kuje.843306>
- Sandseter, E. B. H. (2007a). Categorizing risky play: How can we identify risk-taking in children's play? *European Early Childhood Education Research Journal*, 15(2), 237-252. <https://doi.org/10.1080/13502930701321733>
- Sandseter, E. B. H. (2007b). Risky play among four- and five-year-old children in preschool. In S. O'Brien, P. Cassidy, & H. Shonfeld (Eds.), *Vision into practice: Making quality a reality in the lives of young children* (Conference proceedings). CECDE.
- Sandseter, E. B. H. (2009). Affordances for risky play in preschool: The importance of features in the play environment. *Early Childhood Education Journal*, 36, 439-446. <https://doi.org/10.1007/s10643-009-0307-2>
- Sandseter, E. B. H., and Kennair, L. E. O. (2011). Children's risky play from an evolutionary perspective: The anti-phobic effects of thrilling experiences. *Evolutionary Psychology*, 9(2), 257-284. <https://doi.org/10.1177/147470491100900212>
- Scott, J. (1990). *A matter of record: Documentary sources in social research*. Polity Press.
- Sicim-Sevim, B., ve Bapoğlu-Dümenci, S. S. (2020). Çocukların riskli oyunla ilgili algıları ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 5(1), 1-15.
- Stephenson, A. (2003). Physical risk-taking: Dangerous or endangered? *Early Years*, 23(1), 35-43. <https://doi.org/10.1080/0957514032000045573>
- Tandoğan, O. (2022). Riskli oyun ve macera oyun alanları. *MEGARON / Yıldız Technical University, Faculty of Architecture E-Journal*, 17(2), 389-408. <https://doi.org/10.14744/MEGARON.2022.63496>
- Tremblay, M. S., Gray, C., Babcock, S., Barnes, J., Bradstreet, C. C., Carr, D., ... and Brussoni, M. (2015). Position statement on active outdoor play. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 12(6), 6475-6505. <https://doi.org/10.3390/ijerph120606475>
- Turgut-Kurt, R. (2022). *Risky play in outdoor early childhood settings: Teacher attitudes and views*. [Master thesis, Middle East Technical University]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> sayfasından erişilmiştir.
- Ünlüer, E., Çiçek, R., and Taner Derman, M. (2024). Investigation of X and Y generation parents' risky play allowance. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 24(64), 465-490. <https://doi.org/10.21560/spcd.vi.1380539>
- Ünüvar, P., ve Kanyılmaz, E. S. (2017). 4-6 yaş çocukları için riskli oyunlara izin verme ölçeğinin geliştirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(22), 510-523. <https://doi.org/10.20875/makusobed.318028>
- Uysal, S. (2024). *Çocukların mizaçlarının, demografik özelliklerinin ve riskli oyunlara izin verilmesinin çocuk-anne baba ilişkisine etkisi*. [Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> sayfasından erişilmiştir.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, K. (2013). Comparison of quantitative and qualitative research traditions: Epistemological, theoretical, and methodological differences. *European Journal of Education*, 48(2), 311-325. <https://doi.org/10.1111/ejed.12014>
- Yılmaz, S., ve Çiğ, O. (2022). Oyunda risk alma toleransı ölçeği'nin (ORAT) Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 55(55), 198-218. <https://doi.org/10.15285/maruaeab.992823>
- Yılmaz-Uysal, S., ve Bozkur, B. (2024). Exploring mothers' risk tolerance in children's play: Investigating parental styles and various factors predicting children's risk-taking behaviors. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 14(75), 607-618. <https://doi.org/10.17066/tpdrd.1420442>
- Yirik, E. (2022). *Ebeveynlerin riskli oyunlara izin verme düzeyleri ile 48-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> sayfasından erişilmiştir.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2026), 17 (2), 1607-1630.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2026), 17 (2), 1607-1630.
Derleme Makalesi / Review Paper

Yüksel, M. (2024). *Ebeveynlerin çocuklarının riskli oyun oynamalarına yönelik tutumları ile çocukların problem çözme becerisi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi].
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/sayfasından> erişilmiştir.